

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **M. B.**, bývajúcej v B., zastúpenej Mgr. J. B., advokátom v B., proti odporcom **1/ S.**, so sídlom v T., **2/ T.**, so sídlom v T., **o určenie neplatnosti zmluvy a vydanie bezdôvodného obohatenia**, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 18 C 91/2006, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 16. decembra 2008 sp. zn. 11 Co 171/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave zo 16. decembra 2008 sp. zn. 11 Co 171/2007 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trnava rozsudkom zo 14. mája 2007 č.k. 18 C 91/2006–56 návrh navrhovateľky na určenie neplatnosti Sponzorskej zmluvy z 9.9.2003, ktorú uzatvorila s odporcom 1/ a na zaplatenie 80 000 Sk s príslušenstvom zamietol a odporcom náhradu trov konania nepriznal. Na základe vykonaného dokazovania a poukazom na citované zákonné ustanovenia dospel k záveru o platnosti predmetného právneho úkonu a tým aj nedôvodnosti nároku na zaplatenia bezdôvodného obohatenia (80 000 Sk). Uviedol, že podmienky uzavretia Sponzorskej zmluvy, na základe ktorej navrhovateľka ako uchádzačka o štúdium uhradila finančný príspevok na rozvoj (P.) f. a externého magisterského štúdia, nevytvárajú dôvod na jej neplatnosť, keďže bola o nich informovaná a nejedná sa o školné. Samotná zmluva neuvádza pojem financovania štúdia, len ktorý postup by bol v rozpore so zákonom. Navrhovateľka zmluvu uzatvorila dobrovoľne a tiež dobrovoľne zaplatila príspevok. V konaní nebolo preukázané, že by v dôsledku neuhradenia príspevku nebol niektorý študent zapísaný na štúdium resp. že by v prípade jeho nezaplatenia bolo štúdium s ním ukončené. Sloboda vôle v danom prípade vyplýva aj zo skutočnosti, že o sponzorstve

bola navrhovateľka informovaná včas, s dostatočným časovým predstihom pred zápisom do prvého ročníka. Pokiaľ s ním nesúhlasila, nemusela zmluvu podpísať a ani uhradiť príspevok. Neplatnosť zmluvy začala namietat' až potom, čo nesplnila podmienky pre ďalšie štúdium t.j. postup do ďalšieho ročníka. Preto sa podľa jeho názoru javí návrh ako účelový. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p, keď odporcovia náhradu trov konania neuplatnili.

Krajský súd v Trnave na odvolanie navrhovateľky rozsudkom zo 16. decembra 2008 sp. zn. 11 Co 171/2007 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a odporcom 1/, 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Súčasne pripustil dovolanie na zodpovedanie otázky zásadného právneho významu, či Sponzorská zmluva uzavretá podľa § 51 Občianskeho zákonníka v spojení s § 628 a nasl. Občianskeho zákonníka medzi externým študentom a treťou osobou v prospech verejnej vysokej školy za účelom jej rozvoja a úhrady nákladov na organizačno-technické zaistenie diaľkového štúdia je v rozpore alebo obchádza § 92 ods. 3 zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách. Dospel k záveru, že nebol daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti Sponzorskej zmluvy z dôvodu, že v takomto prípade má prednosť žaloba na plnenie v zmysle § 80 písm. b/ O.s.p., ktorá aj súčasťou návrhu bola. Pri opodstatnenosti návrhu na plnenie potom bolo potrebné ako predbežné otázky skúmať platnosť dvoch zmlúv, ktoré sú podstatné pre posúdenie veci a to zmluvy o spolupráci uzavretej medzi odporcami 1/, 2/ a Sponzorskej zmluvy uzavretej medzi navrhovateľkou a odporcom 1/. Konštatoval, že zmluva o spolupráci medzi odporcami 1/, 2/ z 26.2.2002 je platná, uzavreli ju právne subjekty na to spôsobilé, neprieči sa zákonu, ani ho neobchádza, lebo predmet zmluvy vychádza z čl. 3 ods. 1 t.j., účelom zmluvy je vzájomná spolupráca fakulty a spolku, ktorou sa zaistia najmä finančné, materiálne, organizačno-technické a personálne podmienky a predpoklady pre diaľkové magisterské štúdium v študijnom odbore právo, rezortné a firemné bakalárske alebo magisterské vzdelávanie. Činnosť fakulty v oblasti ďalšieho vzdelávania podľa osobitného predpisu v súlade s náplňou svojej činnosti sa v čl. 3 ods. 2 spolok zaviazal podporovať najmä z príjmov, zo sponzorských príspevkov, úhrad za organizačno-technické zaistenie priebehu štúdia, zbierok, príjmov zo vzdelávacích akcií a ďalších zákonných a zmluvných zdrojov. Zmluva obsahuje všetky formálne náležitosti, je riadne datovaná a podpísaná zúčastnenými stranami. Následne skúmal ako predbežnú otázku platnosť Sponzorskej zmluvy, uzavretej s odkazom na § 51 Občianskeho zákonníka (nepomenovaná zmluva) a § 628 Občianskeho zákonníka (darovacia zmluva). Aj táto zmluva bola podľa jeho názoru uzavretá v súlade so zákonom. Má všetky

náležitosti právneho úkonu (§ 37 Občianskeho zákonníka), je uzavretá písomne, jasne, zrozumiteľne slobodne, vážne, o čom svedčí aj čl. 10, kde je konštatovaná dobrovoľnosť zmluvných strán (čl. 8). Nebolo preukázané jej uzavretie navrhovateľkou pod nátlakom, ktorú skutočnosť ani nenamietala (poukazovala na neplatnosť podľa § 39 Občianskeho zákonníka). Zmluva svojím obsahom alebo účelom neodporuje zákonu, ani ho neobchádza, lebo je formálno-právne bezchybná (§ 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka, čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky). Nie je ani v rozpore s dobrými mravmi (v rozpore so základnými, všeobecne uznávanými, v spoločnosti panujúcimi morálnymi zásadami ohľadne vzťahov a konania medzi ľuďmi, keď sponzorovanie resp. darovanie na základe dobrovoľnosti a vzájomnej dohody zmluvných strán nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi). To by bolo len vtedy, ak by uplatňovaná suma bola školným (rozpor s ustanovením § 92 ods. 3 zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách v znení platnom v čase uzavretia zmluvy, podľa ktorého študenti v študijnom programe prvého stupňa a druhého stupňa školné neplatia). Navrhovateľka však školné neplatila, keďže v žiadnom liste, dokumente ani zmluvách (založených v spise) sa termín školné nevyskytuje a darovanie formou sponzorského príspevku je úplne iným právnym inštitútom založeným na úplne iných ustanoveniach zákona (ako školné). Sama si podávala žiadosť na diaľkové štúdium, už v pozvánke na prijímacie konanie bola oboznámená s projektom sponzorovaného diaľkového 5-ročného štúdia na základe zmluvy o spolupráci, na prijímacie konanie sa dostavila, úspešne ho absolvovala a bola prijatá rozhodnutím dekana, keď súčasne obdržala bližšie informácie o spôsobe a financovaní diaľkového štúdia formou finančného sponzorstva, ktoré umožňuje prevádzkovať štúdium. Bola oboznámená aj s výškou príspevku, zmluvu riadne podpísala, dobrovoľne príspevok zaplatila, riadne študovala a zaplatila ho aj v druhom ročníku. Za uvedené obdobie mala dostatok času zvážiť, či je za takýchto podmienok ochotná ďalej študovať. Spochybňovať platnosť predmetnej Sponzorskej zmluvy začala až v čase vylúčenia zo štúdia, pričom v čl. 4 ods. 2 zmluvy bolo jednoznačne dohodnuté, že zo samotného poskytovania sponzorského príspevku nevyplývajú žiadne nároky, ktoré by poskytovateľovi zabezpečovali úspešné pokračovanie v štúdiu alebo jeho ukončenie. V konečnom dôsledku nebolo medzi účastníkmi sporné, že niektorí študenti príspevok nezaplatili a školu riadne ukončili. Dospel tiež k záveru, že neštandardný postup odporcov pri zabezpečovaní magisterského diaľkového štúdia bol motivovaný hlavne snahou na uspokojenie nadmerného dopytu o štúdium práva, ktorý presahoval možnosti právnickej fakulty a poskytnutie právnického vzdelania väčšiemu počtu uchádzačov, na aké mali finančné prostriedky od štátu. Odporcovia 1/, 2/ a navrhovateľka predmetnými právnymi úkonmi zrealizovali externé

štúdium práva za vopred stanovených a dohodnutých podmienok, čo nie je v rozpore s čl. 42 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ktorá garantuje bezplatné štúdium len na základných a stredných školách (pri vysokých školách len podľa schopnosti občana a možnosti spoločnosti). V danom prípade nešlo o školné, ale o dar. Vzhľadom k tomu, že prebieha obdobný spor a vec sa môže dotýkať väčšieho počtu študentov študujúcich na diaľkovej forme magisterského štúdia práva zvažil, že je dôvodné pripustiť dovolanie na zodpovedanie otázky zásadného právneho významu, za ktorú považoval (ako ťažiskovú v danej veci), či Sponzorská zmluva uzavretá podľa § 51 Občianskeho zákonníka v spojení s § 628 a nasl. Občianskeho zákonníka medzi externým študentom a treťou osobou v prospech verejnej vysokej školy za účelom jej rozvoja a úhrady nákladov na organizačno-technického zaistenie diaľkového štúdia je v rozpore s § 92 ods. 3 zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách. Vyriešil ju pritom v neprospech navrhovateľky, keď zásadne rozlišoval pojem školné a darovanie formou Sponzorskej zmluvy a postup účastníkov vyhodnotil ako postup v súlade s platnými zákonmi, vrátane Ústavy Slovenskej republiky, pripúšťajúc možnosť iného právneho výkladu (prezentovaného v danej veci navrhovateľkou). O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 O.s.p. (odporcovia si trovy konania neuplatnili).

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala dovolanie navrhovateľka, ktoré odôvodnila § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. majúc za to, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Navrhla ho zmeniť a uložiť odporcom 1/, 2/ zaplatiť jej spoločne a nerozdielne sumu vo výške 1 327,76 € s príslušenstvom a trovami dovolacieho konania. Uviedla, že predmetná Sponzorská zmluva obchádza zákon o vysokých školách, ktorého ustanovenie o školnom a poplatkoch spojených so štúdiom presne definuje úkony, za ktoré je vysoká škola oprávnená poplatky (platby) od študentov vyberať. Podľa jej názoru v zmysle platnej právnej úpravy v danom čase bolo (s prihliadnutím na uvedené výnimky) vysokoškolské štúdium bezplatné, čo jasne dokumentuje aj legislatívne konanie, ktorého výsledkom bola novela zákona o vysokých školách t.j. legalizácia výberu poplatkov za štúdium od študentov verejných vysokých škôl. Poukázala na skutočnosť, že zákon o vysokých školách ustanovuje (§ 16 ods. 3), čo sa rozumie pod výnosmi vysokej školy a nepozná termín sponzorský príspevok ani sponzorský príspevok študenta, teda neumožňuje vyberať tzv. sponzorské príspevky (už vôbec nie od študentov). Preto za sponzorský príspevok treba považovať obsahový význam uvedeného termínu vyplývajúci zo Sponzorskej zmluvy t.j. suma uhrádzaná študentom, ktorá sa použije na rozvoj fakulty a na úhradu nákladov

na organizačno-technické zabezpečenie päťročného diaľkového magisterského štúdia v odbore právo. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že zo strany odporcu 2/ bol zrejmy tlak na študentov, aby sponzorské príspevky riadne platili a nemožno ich považovať za darovanie. Nesúhlasila s názorom súdov nižších stupňov, podľa ktorého požadovaná suma nebola školným, keď sa opierajú prevažne o tú skutočnosť, že takýto pojem sa nevyskytuje v žiadnom dokumente. Odporcovia ako skúsené osoby z oblasti vysokého školstva mali totiž vedomosť, že vyberanie školného je v rozpore so zákonom o vysokých školách, z ktorého dôvodu použili inú terminológiu, ale obsah sleduje ten istý účel. Nie je podľa nej možné opomenúť ani skutočnosť, že v zmysle čl. 3 ods. 5 Sponzorskej zmluvy nezaplatením príslušnej ročnej úhrady v určenom termíne nastáva zánik tohto zmluvného vzťahu - termín na zaplatenie 2. splátky bol 31.8.2004 a ona splátku uhradila až 19.10.2004, čím nastal zánik zmluvy a i na základe tohto právneho dôvodu je odporca 2/ povinný jej vydať 2. splátku vo výške 40 000 Sk s prísl. ako bezdôvodné obohatenie. Za nedôvodnú považovala námietku premlčania, keď tzv. subjektívna premlčacia doba pre uplatnenie jej práva nemohla začať plynúť od 7.9.2003 a pri synalagmatických plneniach z neplatnej alebo zrušenej zmluvy prihliadne súd na námietku premlčania iba vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat'.

Odporca 2/ vo vyjadrení k dovolaniu považoval dôvody uvádzané navrhovateľkou za účelové a nezakladajúce sa na pravde. Trval na všetkých svojich písomných vyjadreniach a ústnych prednesoch v priebehu konania a navrhol dovolanie ako nedôvodné v celom rozsahu zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie treba zrušiť.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku

svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. V tomto ustanovení je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom jeho rozsudku prípustnosť dovolania, v prípade, že toto rozhodnutie je zásadného právneho významu. Možnosť založiť prípustnosť dovolania neznamena, že by odvolací súd bol oprávnený vysloviť prípustnosť dovolania úplne ľubovoľne – zákon jeho úvahu v tomto smere ohraničuje rámcom posúdenia zásadnosti rozhodnutia po právnej stránke. Procesná možnosť odvolacieho súdu založiť prípustnosť dovolania nesmie ani v tomto rámci viesť k prenášaniu ťažiska rozhodovania odvolacieho súdu na súd dovolací. Z prieskumnej povahy dovolacieho konania vyplýva, že odvolací súd je oprávnený pripustiť dovolanie (a tým aj možnosť preskúmania správnosti riešenia niektorej právnej otázky) len so zreteľom na tú konkrétne vymedzenú právnu otázku zásadného právneho významu, ktorú sám vyriešil. Ustanoveniu § 238 ods. 3 O.s.p. nezodpovedá, pokiaľ pripustí dovolanie vo vzťahu k otázke, ktorú sám v rozhodnutí právne neposúdil a nevyriešil. Odvolací súd sa pritom sám musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi okolnosťami a svoj myšlienkový postup musí dostatočne odôvodniť aj s poukazom na všetky právne závery, ktoré v rámci rozhodovania zaujal. Pokiaľ odvolací súd v rámci dovolacej otázky nastolí viaceré otázky, ktorých riešenie podľa jeho názoru prichádza do úvahy, avšak sám ich neposúdi a v odôvodnení rozhodnutia nevyvetlí, je takéto pripustenie dovolacej otázky na úkor presvedčivosti odôvodnenia celého rozhodnutia vo veci samej a vyvoláva pochybnosti o komplexnosti rozhodnutia, v takom prípade možno tiež pripustenie dovolania považovať za náznak toho, že odvolací súd si nie je istý správnosťou svojho právneho posúdenia veci a v rozpore s prieskumnou povahou dovolacieho konania očakáva, že príslušné právne závery vysloví dovolací súd. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 28. februára 2001 sp. zn. 2 Cdo 114/2000 (R 6/2004) uviedol, že v súlade so zásadou preskúmateľnosti, presvedčivosti a zrozumiteľnosti súdnych rozhodnutí musí odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia právnu otázku, pre ktorú pripustil dovolanie, sám vyriešiť, musí vysvetliť, z akých dôvodov, z viacerých v konaní vyslovených právnych názorov, považoval za správny ten, z ktorého pri posúdení veci vychádzal. Ak tak neurobí, a iba hypoteticky, podmienene alebo vo všeobecnej rovine stanoví okruh právnych otázok, je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné, čo treba považovať za tzv. inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie veci. Dostatočné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd pripustí proti rozsudku dovolanie, má v tomto prípade osobitný význam, nakoľko ak je dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 3 O.s.p. dovolateľ je oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu výlučne len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej

konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. Predmetom súdneho posudzovania môžu byť potom len právne otázky (na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený ani vybavený procesnými prostriedkami - § 243a ods. 2 O.s.p.) súvisiace s posúdením, či napadnuté rozhodnutie spočíva na správnom právnom posúdení veci.

V danej veci vymedzenie dôvodov, so zreteľom na ktoré odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania nie je riadne, jasne a zrozumiteľne odôvodnené vo vzťahu k pripustenej otázke, ktorou sa mal dovolací súd zaoberať a za ktorú odvolací súd označil, „či sponzorská zmluva uzavretá podľa § 51 Občianskeho zákonníka v spojení s § 628 a nasl. Občianskeho zákonníka medzi externým študentom a treťou osobou v prospech verejnej vysokej školy za účelom jej rozvoja a úhrady nákladov na organizačno-technické zaistenie diaľkového štúdia je v rozpore alebo obchádza § 92 ods. 3 zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách“.

Súd prvého stupňa pri zamietnutí návrhu (určenie neplatnosti právneho úkonu a vydanie bezdôvodného obohatenia) vychádzal zo záveru o platnosti Sponzorskej zmluvy uzavretej medzi navrhovateľkou a odporcom 1/ ako prijímateľom sponzorského príspevku na základe zmluvy o spolupráci uzavretej medzi odporcami 1/, 2/ 9.9.2003, keď nebol daný žiadny dôvod jej neplatnosti v citovaných ustanoveniach § 37 a § 39 Občianskeho zákonníka.

Odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvého stupňa za vecne správne aj keď založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa jeho názoru nebol daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti Sponzorskej zmluvy (ktorou skutočnosťou sa súd prvého stupňa ani nezaoberal), čo bol dôvod na zamietnutie návrhu v tejto časti. Pri návrhu na plnenie (§ 80 písm. b/ O.s.p.) uplatneného titulom bezdôvodného obohatenia dospel k záveru o jeho nedôvodnosti zaoberajúc sa ako predbežnou otázkou – otázkou platnosti zmluvy uzavretej medzi odporcami 1/, 2/ a Sponzorskej zmluvy uzavretej medzi navrhovateľkou a odporcom 1/ (určenia neplatnosti ktorej sa návrhom domáhala) a dospejúc k záveru, že sú platnými právnymi úkonmi.

V spore z neplatnej zmluvy je účastník oprávnený dožadovať sa priamo vrátenia poskytnutého plnenia. V takomto spore otázku, či je alebo nie je daný právny dôvod vrátenia plnenia (či je zmluva neplatná alebo platná), skúma súd len ako otázku prejudiciálnu (predbežnú), čo ale neznamená, že súd by vyriešenie tejto otázky nemal náležite odôvodniť.

Podľa § 51 občianskeho zákonníka účastníci môžu uzavrieť i takú zmluvu, ktorá nie je osobitne upravená, zmluva však nesmie odporovať obsahu, účelu tohto zákona.

Podľa § 628 ods. 1 Občianskeho zákonníka darovacou zmluvou darca niečo bezplatne prenecháva alebo sľubuje obdarovanému a ten dar alebo sľub prijíma.

Darovacia zmluva je dvojstranný právny úkon, ktorého charakteristickým znakom je predovšetkým jeho bezodplatnosť a dobrovoľnosť, čo okrem iného znamená, že darca nemá právnu povinnosť poskytnúť obdarovanému príslušné majetkové plnenie (predmet darovacej zmluvy - dar) a za poskytnuté plnenie obdarovaný nie je povinný poskytnúť darcovi nejaké iné plnenie, ktoré má majetkovú hodnotu.

Platnými právnymi úkonmi sú také prejavy vôle (§ 34 Občianskeho zákonníka), ktoré majú všetky zákonom stanovené náležitosti, ku ktorým patrí aj podmienka dovolenosti daného prejavu vôle.

O neplatný právny úkon podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka ide, ak právny úkon nemá zákonom požadované náležitosti vôle prejavu, konkrétne, ak nebol urobený slobodne, vážne, určite a zrozumiteľne.

Pri slobode ako náležitosti vôle ide vlastne o slobodu prejavu vôle, ktorú nevylučuje len priame násilie, ktoré má takú intenzitu, že namiesto vôle konajúceho sa presadzuje vôľa vnucujúceho (fyzické donútenie), ale aj prípad bezprávnej vyhrážky (psychické donútenie). Bezprávnosť spočíva v tom, že sa vynucuje niečo, čo sa týmto spôsobom vynucovať nesmie. Bezprávna vyhrážka musí byť adresovaná tomu, koho právny úkon sa vynucuje, a medzi bezprávnou vyhrážkou a právnym úkonom takouto vyhrážkou vynúteným musí byť príčinná súvislosť. Na rozdiel od (fyzickým) násilím prejavenej vôle u bezprávnej vyhrážky má účastník dve možnosti, odporovať a neurobiť právny úkon, alebo sa vyhrážke podrobiť a právny úkon urobiť. Samotná okolnosť, že došlo k urobeniu právneho úkonu preto ešte nemusí znamenať, že dotknutý účastník tohto úkonu vykonal úkon slobodne.

Z ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka vyplýva, že neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Pri právnych úkonoch, ktoré obsahom alebo účelom odporujú zákonu ide najmä o prípady, kedy je právny úkon výslovne zakázaný resp. je v rozpore so zákonným zákazom. Právne úkony obchádzajúce zákon predstavujú postup, kedy sa niekto chová podľa práva, ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok právnou normou nepredvídaný a nežiaduci.

Pokiaľ ide o právny úkon, ktorý sa prieči dobrým mravom treba uviesť, že dobré mravy (*boni mores*), ktoré sú používané ako kritérium, u ktorého je daný osobitný záujem na ich dodržiavaní, nie sú zákonom definované. V súdnej praxi sú všeobecne posudzované ako obvyklé, poctivé a spravodlivé správanie sa, ktoré zodpovedá základným, v spoločnosti prevládajúcim morálnym zásadám.

Rozpor právneho úkonu s dobrými mravmi (*contra bonos mores*) nemusí vyplývať iba z jeho obsahu, ale tiež z cieľa, resp. účelu, ktorý ním niektorá zo strán sleduje, pričom sú dôležité všetky okolnosti, za ktorých bol právny úkon urobený.

V danej veci odvolací súd správne posudzoval otázku platnosti Sponzorskej zmluvy z 9.9.2003 uzavretej medzi navrhovateľkou a odporcom 1/ ako predbežnú otázku pri uplatňovaní plnenia z nej poskytnutej (bezodôvodného obohatenia). Dospel pritom k záveru, že zmluvu navrhovateľka uzavrela slobodne, bez nátlaku, keď pred jej uzavretím bola oboznámená s projektom sponzorovaného diaľkového 5-ročného štúdia, ktoré svojím podpisom na tejto zmluve akceptovala, čím preukázala svoju slobodnú vôľu a že zmluva nie je v rozpore s dobrými mravmi ani zákonom, pretože jej predmetom nebolo školné, vychádzajúc pritom len zo skutočnosti, že takýto termín v zmluve ani v iných dokumentoch použitý nebol. Takéto posúdenie otázky platnosti Sponzorskej zmluvy je veľmi všeobecné, zjednodušujúce a nedostačujúce pre vyriešenie právnej otázky, pre ktorú pripustil dovolanie. Bolo totiž potrebné sa vysporiadať so všetkými, nie nepodstatnými, konkrétnymi okolnosťami danej veci namietanými navrhovateľkou aj v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa. Pri posúdení platnosti predmetného právneho úkonu, keď nie je sporné, že za účinnosti zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách nemala navrhovateľka zákonnú povinnosť platiť školné, bolo potrebné dôsledne sa vysporiadať s námietkami týkajúcimi sa predmetu Sponzorskej zmluvy (darovanie spojené s poskytnutím sponzorského príspevku použitého na rozvoj fakulty a na úhradu nákladov na organizačno-technické zaistenie päťročného diaľkového štúdia), podmienkami samotného darovania sponzorského príspevku (v zákone o vysokých školách neuvedeného), postavením účastníkov zmluvy i časovými

okolnosťami zaplataenia sponzorského príspevku, keď podľa čl. 5 Sponzorskej zmluvy nezaplatením príslušnej ročnej úhrady v určenom termíne nastáva zánik tohto zmluvného vzťahu. Preto právne závery odvolacieho súdu vychádzajúce iba z okolností podpísania zmluvy navrhovateľkou a nepoužitia termínu školné bez dôsledného preskúmania a vyhodnotenia všetkých rozhodujúcich skutočností v naznačenom smere nemôžu stačiť pre záver o platnosti Sponzorskej zmluvy a tým vyriešenie právnej otázky, pre ktorú odvolací súd pripustil dovolanie. Takýto postup je v rozpore so zákonnou požiadavkou na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia, z ktorého by bolo možné preskúmať správnosť skutkových a na nich nadväzujúcich právnych záverov a zároveň získať odpoveď na všetky podstatné argumentačné tvrdenia uplatnené účastníkmi konania. Ak rozsudok takéto odôvodnenie neobsahuje, čo je daný prípad, potom je nezrozumiteľný a tým nepreskúmateľný.

Z uvedeného vyplýva, že dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu vydanému v konaní postihnutom vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 4 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júna 2010

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Adriána Borovská